

Înainte ca generația optzeicistă să realizeze și să obțină, după experiente repetate, efectul postmodernist, amestecând ingrediente cunoscute prin avantgardă și neomodernism, grupul de la Târgoviște îl lui Mircea Horia Simionescu, Costache Olăreanu și Radu Petrescu se încăpătă să mizeze pe nonficțiune, străduindu-se să introducă jurnalul în literatură, ca literatură. Se adverează, astfel, creația lui Mallarmé – lumea întrăgă este o intensă carte, un text. Și, în acenstă carte, fiecare poate fi personaj, narator, observator. Creatorul poate fi și este, la rigoare, *totul*. În scene pe care îl crează, el se află în toate ipostazele, putând vedea mersul evenimentelor din toate unghiurile, iar privirea lui schimbă cuantele, le influențează.

Tot mai mult nonficțiunea căstigă teren de a se transfigura; s-a întors deplin și cu toate băgajele în operă, se află peste tot, însă nu ascuns ca naratorul lui Flaubert (Narratorul trebuie să fie ca Dumnezeu; să se simtă peste tot, dar să nu se vadă nici unde), ci peste tot în propria-i operă. Eul său fragmentează realitatea pentru a o reuni într-o imagine care-i poartă amprenta, fiind un mod specific de sănătate în timp - modul său propriu de a se fixa în lume, de a-i gândi mecanismele, de a se raporta la ele.

Acest autor spune și se spune, afiat mereu între tranzitivitate și reflexivitate, își concepe discursul, își dezvăluie laboratorii de creație, își destăinuie suburile, viscile și visurile, obsesiile, frustrările, așteptările. Este, aşadar, de o liminară sinceritate, gândind literatură ca experiment, experimentul ca literatură. Ca un Godot, acest autor nu mai așteaptă inspirația, ci revăluia unuia adevarat. Balansul permanent între real și ireal, între fizician și nonficțiune dictează scriitura diaristică: în acest jurnal privirea duală orientează perspectiva dinspre trecut spre prezent, dinspre prezent spre trecut. Viitorul nu există în această equație a memoriei permanente. Amestecul de stiluri vine din amestecul speciilor - evocare, elegie, parabolă, satiră, pamflet.

Motivându-și *Jurnalul banalității*, Marian Nazat precizează și geneza. Ideea de a



Ana Dobre

# Farmecul discret al banalității

scrie un jurnal al cotidianului 2014 vine de la un calendar primit în dar, calendar care propune „un citat semnificativ pentru fiecare zi” din mari înțelepti ai lumii, inițiativă a africanului Helen Exley. Cu acest jurnal, se reia cu zi anul 2014, devenit istorie, și, dincolo de adevărul personal, subiectiv, se poate decanta fundul general, atmosfera epocii, într-un mod ascinător cu romanul *Vrajimăș* al lui Liviu Ioan Stoiciu, diferențele venind doar din opțiunea pentru tipul de scrierită: jurnal - Marian Nazat, roman - LIS. În rest, totul este literatură, vorba marelui Will. Altfel spus, ambii trăiesc la temperaturi incandescente viața cu întâmplările ei banale și din această ardere se naște *povestea*.

„Să mă asez în cuvințe, zî dî zî, pe notele creaționale de alcineavă și să mă confezez. Să mă povestesc pe mine însuși și să vă povestesc pe voi însvără așa cum mă-a părut că vă deslușesc în fuga cotidianului”, aceasta este miza autorului. Această așezare în cuvânt este o așezare în literatură, o asumare a cuvântului cu toate virtualitățile, en lumiile și umbrele lui. Iată cum jurnalul se apropie de literatură, fiind sau devenind literatură. Aleagănd formula literarității, Marian Nazat alege între realul existenței și miracolul ei, între explicit și inefabil.

De această graniță sensibilă și fragilă (în sinceritatea spovedanii și alineacarea sprie literar și literatură). Din *banalul* existenței se poate ieși prin iubire și prin spirit. Pe cavașătă evenimentelor, a amintirilor, Marian Nazat încercă și povestea unui cuplu, cu triunghiuri librești la cuplurile Anais Nin și Henry

Miller, Gala și Salvador Dalí, a căror iubire, dincolo de limitele înțelegerii umane, transcende banul și istoria și accede în eternitate. Povestea de iubire încearcă prin imaginea purificată a cuplului care reconvertește banalul, dându-i strălucirea ideatalui, și un mod de a se susțină eliptici, de a se așeza *sub specie aterritatis*.

Marile adevăruri ale înțeleptilor Lin Yutang, Confucius, Mencius, Lao Tze, Zi Gong, Tao Te Ching, Zeng Zi etc. își prelungesc sensurile în adevărurile lui Marian Nazat așa cum le descriează el însuși din experiența sa proprie, din amintiri, din revelații, trăite la tensiunea prezentului. Culinând aceste momente ale eliptici, în relațiile cu trecutul care i-a marcat evoluția, dinastul se caută și se descoperă pe sine. Cunoașterea și autocunoașterea desăvârșește efortul trecerii, amintind de observația lui Mahatma Gandhi: „Indiferent ce faci în viață și nesemnificativ. Dar cu forțe importante ce faci”.

Uncle din considerațiile sale - „Ce pestriță este tagma asta a avocaților! Escroci rafinați, turnători și agenți acoperiți, hahalere simpatice, secători și lichele lipsite de scrupule, combinatori cu dare de mâină, sărmani cu burta goată, atârnători sulfuroși, tinere năzuind la titlul *măestră*, gospodine fugite din bucătărie, boemei fără clientelă, eminente în stință Dreptului, traficanți de iluzii și de influență, derbedei cu morgă, infatuați caragboș și intelectualii de ținută, bibliotecii ambulantă, idioti cu atitudine, palivrajii întratabili, imbecili cu merită, șarlatani celebri, corporații clinici, pensionari rumoliți, foști

magistrați incapabili să-și uite trecutul... Toate aceste categorii le pot găsi aici, sub roba neagră cu baveta albă a *mai multei festive* cu program liber-ales sau impus la *bară...*”, implică plenar trăirea, experiența în mediu și impun unghiu de receptare, atestând un mod literar de a vedea oamenii, cu *personaje* într-un text. Polemica implicită, desigur, nu are nimic revansard, poartă doar o tristețe de *Ecclesiast* ce presupune asumarea eternității în *clipea cea redată ce ni s-a dat*.

Parcurgând acest drum alături de Marian Nazat, în 365 de zile, în tot ușurea etape, ai posibilitatea să intri în lumea, în sufletul său. Să-l cunoști în inefabilele trăiri care-i adună toate elajele afectivității - conscient, inconștient, subconștient. Scriul este, de cele mai multe ori, o formă de terapie, prin care cel își crează propriile mecanisme de viație și de supraviețuire. Simbolismul acestor situații transpare dintr-o întâmplare ca aceasta, ale cărei sensuri își se revelă și mai târziu, prin rememorare: ...Pământul se albcea și miroscea a Dumnezeu atunci. Pășeau cu sficiune pe covorul acela vegetal și mă simțeam coborât din basin. Dar nu dure ruini, fiindcă nemașa Mitica tăia mielei chiar acolo. (...) Sângelul făsnea și se amorteca de-a valma cu florile de măr căzute pe jos. Căpătau culorua roșie și duhineau a morțe. Mi se strângea inimă și, din clipa aceea, primăvara mă sporie întrucătiva. Îmi aduce aminte de behenul înecat al mijloilor sacrificiului pomul de a căni creangă atârnă, în cîngel, copilaria mea”. Lumea este un paradiș devastat, o grădină în care omul cu desinții creatori intervine pentru a-și cultiva propriile valori.

Iubirea și scriul sunt coordonatele existenței lui Marian Nazat. Este înțelesă și eticul prin care scriitorul devine o voce a umanității, proclamându-i valorile. Spovedania sa este și o profesie de credință („Scriu ca să mă purific și să nu mă uș pe mine însuși, scriu ca să aduc de veste că exist și că îmi pasă de cei alții”), de afirmare a incredibilității în valorile umanului și ale umanității.

■■■